

Kurum	: Işık Üniversitesi
Başlık	: Yrd. Doç. Dr. Rukiye Hayran, FMV Işık Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'ni anlatıyor
Konuşmacılar	: Sadık GÜLTEKİN, Yrd. Doç. Dr. Rukiye HAYRAN
Video Adresi	: https://youtu.be/WiytHEWoyFU
Yayın Tarihi	: 04.07.2017

Sadık Gültekin: Efendim, “Doğru Tercih” başlıyor. Hoş geldiniz, Gününüz güzel geçsin, mutlu geçsin inşallah. Hani canlı yayın zor denir. Tabii ki birtakım zorlukları var, ama ahlaki bir hata olmadıktan sonra yanlış yapılabilir, düzeltilir. Eksik olabilir o da düzeltilebilir. Ama serin yerdesiniz neticede hani 15 dakika, 20 dakika sorun değil. 10 saat bile yayın yapılabilir. Allah dışarıda çalışanlara kolaylık versin. Hakikaten çok sıcak, felaket sıcak. Dolayısıyla hani işler zor ama zor olan işler gerçekten var. Onun için hani bunları iyi düşünmek lazım. Şimdi psikolojiyi konuşacağız. Gençlerin bayıldığı bir meslek. Hani neden bu kadar çok tercih ediliyor? Ben de onu çok merak ediyorum. Konuğumuza onu da soracağız esasında. Ama en çok tercih edilen bölümler nedir diye sorarsanız? İşte hukuk, tıp, hemen akabinde de psikoloji geliyordur yani kesindir. Değerli konuğumuz Işık Üniversitemizin Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Sayın Rukiye Hayran Hoca'mız bizlerle birlikte. Efendim, şeref verdiniz. Ayaklarınıza sağlık. Siz bildiğim kadarıyla tıp hekimisiniz ve psikiyatristsiniz.

Rukiye Hayran: Evet evet.

Sadık Gültekin: Psikoloji Bölümünde öğretim üyesisiniz. Tabii ki psikoloji + tıp = psikiyatri desem doğru mu olur?

Rukiye Hayran: Kesinlikle doğru. Psikiyatri psikolojisiz asla düşünülemez. Kesinlikle psikoloji çünkü çok temel bir bilim dalı ve gerçek bir bilim dalı. İnsanı anlamak konusunda da inanılmaz bir açıklığa ve hakikaten önünde inanılmaz bir açıklık olan bir bilim dalı, gelişmeye de son derece açık.

Sadık Gültekin: Zaten Pavlov'la birlikte zannedersen Nobel Ödülü'nü de aldı. Öyle değil mi?

Rukiye Hayran: Evet,

Sadık Gültekin: Peki, gençler niye bu kadar çok meraklılar? Hocam bu bir yargılama veyahut da hani neden böyle gibisinden değil de. Niye bu kadar teveccüh var?

Rukiye Hayran: Daha önceki yıllara göre bazı alanlar trend yani ilgi çeken alanlar oluyordu. Zaman içerisinde bunlarda değişiklikler de oluyor. Şimdi; insanı anlamak konusunda insanın insanı anlamasıyla ilgili insanın bitmeyen bir merakı var. Aslında bu çok da güzel bir şey. Çünkü merak duygusunu kaybettiği zaman insanlıkta bence ölür.

Sadık Gültekin: İnsanda değiştirme değiştirme demeyelim de bir düzeltme, yardımcı olma şeyi de var.

Rukiye Hayran: Kesinlikle destek olmak, anlamakla ilgili ve sonrasında problemleri çözmekle ilgili.

Sadık Gültekin: Bir de problemleri çözerken hani 'ben çözüyorum işte' psikolojisi var esasında değil mi?

Rukiye Hayran: Tabii ki psikolojinin içerisinde Freud'dan bu yana gelen şeyler vardır. İnsanın hani tam güçlülük, tüm güçlülük ile ilgili kavramlar vardır. İnsan birisine yardım ederken de kendisini iyi hisseder. Hatta bakılmış insanları hoşnut eden hangi alanlar var diye? Ve bu insanları hoşnut eden ne gibi şeyler yaptıklarında insanlar çok mutlu oluyorlar diye? Bunların 1. sırasında bir insanın bir başkasını mutlu etmek olduğu görülmüş. İnanılmaz bir şeydir mutlu etmek, hoşnut etmekle ilgili.

Sadık Gültekin: Ama bu mutlu etmenin derken hep bir klinik psikoloji ağır basıyor bu tarafta.

Rukiye Hayran: Ha evet tabii. Şimdi tabii klinik olan insanın özellikle psikoloji alanında gençler psikolojiyi bitirdikten sonra hasta görmek istiyorlar. Daha doğrusu hasta demeyelim de danışan görmek istiyorlar. Ben biraz tıp alanından geldiğim için dilim böyle bir alışkanlığa sahip mazur görsünler.

Sadık Gültekin: Estağfurullah.

Rukiye Hayran: Tabii ki kendi başlarına bir şeyler yapabilmekle ilgili de bir fırsat geliyor karşılıklarına. Yani psikoterapi dediğimiz hani kişinin psikolojik tedaviyle iyileştirmesi konusunda bir şey var uygulama var psikoterapi. Bugün Türkiye'de psikoterapinin yasallaşmasıyla ilgili profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesiyle ilgili sorunlar var. Ve bu sorunlar henüz çözüm bekleyen sorunlar. Ama klinik psikoloji yapan psikoloji bölümü mezun arkadaşlarımız sonuçta bir hastayla karşı karşıya geliyorlar. Çünkü hani tıp mesleği gerçekten hasta tedavi etmek. İnsanların çok yüzyıllardır hoşuna giden bir şey. Bu da orada bir kapı açmışta oluyor.

Sadık Gültekin: Şu soru doğru olur mu: "Psikolojide kaç alan var?" desem? Hani say deseniz; 3-5 tane sayabiliriz. Klinik psikoloji var, sosyal psikoloji var, işte ne bileyim...

Rukiye Hayran: Deneysel var, gelişimsel psikoloji var, örgütsel...

Sadık Gültekin: ...gibi gibi öyle bir şey var mı?

Rukiye Hayran: Tabii ki psikolojinin çok geniş bir alt alanları var. Aslında psikolojiyi okuyan öğrencilerin ben çok şanslı olduklarını düşünüyorum. Çünkü önleri çok açık.

Sadık Gültekin: Doğru.

Rukiye Hayran: Ve çeşitli alanlara gidebilecek altyapıyla mezun oluyorlar arkadaşlarımız. Yani yine bir karşılaştırma olacak ama tıp mezunu doktordan başka bir şey olmuyor sonuçta.

Sadık Gültekin: Doğru.

Rukiye Hayran: Yani siz öyle bir donanımla yetişiyorsunuz ki muhasebeci olamazsınız. Ama psikolojiden mezun olan arkadaşlarımız önlerinde o kadar çok geniş bir alan var ki ve gidebilecekleri o kadar çok kapı var ki kendilerini geliştirirlerse. Bu alanda master, yüksek lisans programlarına katılırlarsa, sertifikasyon programlarını alırlarsa.

Sadık Gültekin: Yanına psikolojinin eklenecek çok alan var. Ya uluslararası ilişkileri bile ekleyebilirsiniz.

Rukiye Hayran: Kesinlikle ekleyebilirsiniz. Yani halkla ilişkilerden insan kaynaklarına, aileyle ilgili çalışmalar...

Sadık Gültekin: İletişim var.

Rukiye Hayran: İletişimle ilgili çalışmalar, örgütsel, endüstriyel psikolojiyle ilgili çalışmalar, adli psikolojiyle ilgili çalışmalar.

Sadık Gültekin: Reklamcılık.

Rukiye Hayran: Reklamda, halkla ilişkilerle ilgili çalışmalar. Yani o kadar geniş bir alan içerisindeki ve insanı anlamak, insanın davranışıyla ilgili...

Sadık Gültekin: Gelişte tek bir düşünceyle geliniyor ama sonra seçenekler görüldüğü zaman ve kendini de daha iyi tanıdığı zaman, biraz da notları ortaya çıktığı zaman ve sizlerin de danışmanlığıyla seçenekler bir anda çoğalıyor.

Rukiye Hayran: Kesinlikle. Tabii tabii yani şimdi bizim üniversitemizde bu anlamda da çok büyük bir çeşitlilik var. Ve öğrenci de çok fazla hocalarından değişik alanlarda eğitim alma imkanına sahip olduğu içinde bakıyor her birini deneme, anlama, sorma, öğrenme ya da o dersleri alma şansına sahip. Tabii o zamanda diyelim ki öğrenci aile terapisiyle ilgili bir ders alıyor, diyor ki ya burası bana uygun bir şey değilmiş. Bunun kendisine uygun olmadığını görme şansının olması bile bir öğrenci için çok önemli bir şey.

Sadık Gültekin: Şimdi; sizin branşı konuşursak hani tıptan yani Hacettepeye iyi deriz, biliriz yani öyle, Dokuz Eylül iyi deriz, İstanbul Tıp iyi deriz gibi gibi yani bu seçenekleri çoğaltırız.

Peki, tıpta hani şu iyidir dediğimizde öyle bir sıralama var mıdır, mümkün müdür yoksa Hocam yani herkes işini iyi yapıyor mudur?

Rukiye Hayran: Yani aslında burada uygulamanın içerisinde hani şurası iyidir, burası kötüdür demeyi ben çok...

Sadık Gültekin: Kötü demiyorum.

Rukiye Hayran: ...sıralama yapmaktan çok tabii ki seçimler insanların daha çok tercih ediyor olmaları bu sıralamayı getiriyor. Ama sonuçta insanın kendisini yetiştiriyor olmasıdır önemli olan.

Sadık Gültekin: Bilhassa bu branşta.

Rukiye Hayran: Psikoloji zaten bu anlamda kendi kendini yetiştirmeniz gereken de bir alandır. Ve bir de Türkiye'de bu anlamda son 20 yıl içerisinde inanılmaz bir gelişme var, inanılmaz kaynaklar var, çalışmalar var, araştırmalar yapılıyor. Öğrencilerin hani eskiden sadece İngilizce kaynaklara ulaşma şansları vardı. Bugün çok fazla sayıda Türkçe kaynaklara da ulaşma şansları var. Eğitim araştırma konusunda, projeler konusunda çok ileri seviyelere geldik, diyebilirim ben.

Sadık Gültekin: Bazı dallar var ki Hocam hani hiç şakaya gelmez. Gerçekten kendini 4-5 yılda çok iyi yetiştirmen gerekiyor. Yani 4-5 yılla da kısıtlı değil esasında ömür boyu bu devam edecektir. Yoğunluk olarak o 4-5 yılda ne kadar şey edinebilirsen o kadar yararı var. Psikoloji bunların başında geliyor.

Rukiye Hayran: Tabii 4 yıllık bir eğitim süreci içerisinde aslında çok temel bilimleri alarak ve yavaş yavaşta hangi alanda ilerleyeceğini kendisini tanıyarak, alanı tanıyarak ve heveslerini, meraklarını da ne olduğunu anlayarak bunları görme, deneme ve seçme şansına sahip oluyor. 4 yıl bu anlamda güzel bir süre gerçekten.

Sadık Gültekin: Peki, diplomada psikolog mu yazıyorsunuz, psikoloji mezunu mu yazıyorsunuz? Bunun yanında hani şu alanda uzmanlaşmıştır onu mu yazıyorsunuz? Yüksek lisansta mı bu yazılır?

Rukiye Hayran: Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünden mezun olmuş oluyorsunuz.

Sadık Gültekin: Bu kadar?

Rukiye Hayran: Şimdi; tabii şöyle karışan bir şey var. Psikolog dendiği zaman insanlar bazen işte hasta tedavi eden, psikoterapi yapan kişi gibi algılayabiliyor. Tabii ki psikoloji bölümünü bitirmiş olmak kişilere hasta tedavi etme yani psikoterapi yapma imkanını vermiyor. Bunun için kendisini geliştirecek. Bir de tabii ki hangi psikoterapi alanında eğitim almak istediğini de seçecek. Çünkü psikoterapi de kendi içinde çok fazla çeşitlilik gösteren bir şey. Onu da kendisi değerlendirecek. Uygun eğitim koşulları içerisinde almış olacak. Ondaki sonrasında ancak psikoterapist olma hakkını elde etmiş oluyor. Ama tabii ben tekrar arkadaşlarımız için vurgulamak istiyorum; 4 yıllık psikoloji eğitimini bitirmiş olmak insanlara aslında çok güzel bir altın bilezik veriyor. Ve siz bu altın bilezikle nereye gitmek istediğinizi, hangi kapıdan, hangi yoldan ilerlemek istediğinizi fark ettiğinizde, bir seçim yaptığınızda önünüzde bir imkan ortaya çıkmış oluyor.

Sadık Gültekin: Uygulama herhalde olmazsa olmaz bu alanda da. 2. sınıfta mı başlar hani 2. yarıyılın takibinde mi başlar?

Rukiye Hayran: Yani öğrencilerimize eğer isterlerse staj imkanları sağlanıyor. Ama esasta hangi alanda staj yapmak isterse ona göre staj yapıyorlar. Fakat klinik psikolojide esasta hastane ve danışan görme stajları yapılıyor. Esasta tabii ki hani orada bir süper vizör eşliğinde kendisini denetleyen bir kişinin varlığında birlikte ve tek başına bu tip stajları yaparak yani danışanları görerek, öğrenerek...

Sadık Gültekin: Peki, bu işin bir uzmanı olarak her iki yönlü uzmanı olarak psikolojide hani şu alanı seçerseniz 5 yıl sonrayı da düşünerek gerçekten rahat edersiniz. Bir de siz de iyiyse, önünüz çok açık olur. Hangi alanlar mesela sosyal psikoloji midir, endüstri psikolojisi sanayi psikolojisi midir?

Rukiye Hayran: Aslında hepsinin önü açık yani tek bir tanesinin önü açıktır diye bir şey söylersem biraz yanlış olur.

Sadık Gültekin: Doğru haksızlık olur.

Rukiye Hayran: Şimdi; tabii çok popüler olan klinik psikolojiyle ilgili bir şey var. Orada danışan görerek, psikoterapi uygulamak ve tedavi edici olmak gençler için çok cezbedici bir şey. Bu anlamda bir şey var, ama bugün Türkiye'de çok açık niş alanlar var. Bunların çoğunu psikologların ben dolduracağımı düşünüyorum. Kendileri de başka başka imkanlar sağlayacaklar.

Sadık Gültekin: Bilişim psikolojisi diye bir alan var mı, çıktı mı? Veyahut da kimin içine giriyor o dal olarak?

Rukiye Hayran: Aslında bilişim teknolojileriyle ve gerçekten bu anlamda insanların psikoloji...

Sadık Gültekin: Hani şunlara böyle her defasında.

Rukiye Hayran: Şimdi; tabii bilişim teknolojileriyle psikoloji alanının birleştirilmesiyle ilgili daha çok deneysel ve araştırmayla ilgili alanlar bunlar. Yani uygulama içerisinde kullanılan alanlar değil. Tabii psikolojinin çok güzel bir tarafı da gelişime çok fazla açık olması.

Sadık Gültekin: Doğru. Kesinlikle.

Rukiye Hayran: Şunu söz etmeden geçmek istemem. Sinir bilimin gelişmesi yani popüler tabiriyle neuroscience'ın çok popüler olmasıyla birlikte bu alanda da çok fazla gelişimler var. Ve yani siz şöyle bir şey var. İnsan davranışının kökeniyle ilgili, insan davranışının beyinde hangi maddelerin, moleküllerin, biyokimyasal değişikliklerin olduğu, hangi beyin hangi bölgelerindeki etkileşimlerin buna yol açtığı ile ilgili bilgilerimizin, kaynakların ortaya çıkması çok iç gıcıklayıcı şeyler.

Sadık Gültekin: Şöyle bir tedirginlik var mı? Hani bizde bir şey tuttuğu zaman hep o olur. Mesela hukuk, bir sürü hukuk. İşte şu bölüm, bir sürü o bölüm. Psikoloji de bu duruma geldi.

Rukiye Hayran: Öyle bir taraf var. Doğru.

Sadık Gültekin: O kadar çok var ki hangisi?

Rukiye Hayran: Yani bu anlamda böyle...

Sadık Gültekin: Hatta herkese iş olacak mı sonra?

Rukiye Hayran: Yani Türkiye'de tabii işsizlik çok temel sorunlardan bir tanesi. Bu sadece psikologların değil. Bir süre sonra tıp hekimlerinin, hukukçuların, başka başka bir çok alandaki insanların...

Sadık Gültekin: İşte orada da gene olay dönüyor, dolaşüyor kişinin bu işi istemesine ve kendine iyi yatırım yapması.

Rukiye Hayran: Yani kesinlikle. Şimdi bir işi yapıyorsanız en iyisini yaptığınız zaman, iyi şekilde yaptığınız zaman, kendiniz verdiğiniz zaman sonuçta siz işsiz kalmazsınız. Ama hani hasbelkader ben bunu bir şekilde yapayım, ben bunu bir şekilde okuyayım bir akıntıya giderekten yapayım dediğiniz zaman böyle bir şey söz konusu olmaz.

Sadık Gültekin: Çok teşekkür ederiz güzel bir söyleşiydi. Ayaklarınıza sağlık. Şimdi kısa bir aramız var. Kısa bir aramızdan sonra "Doğru Tercih" devam edecek, efendim.

*** Video burada sona eriyor. ***